

Interpretacja zapisów dotyczących pracy zarobkowej policjantów

W związku z wątpliwościami dotyczącymi stosowania przepisu art. 62 ust. 1 ustawy o Policji zakazującego podejmowania przez policjantów zajęcia zarobkowego bez zgody przełożonego a także wykonywania czynności lub zajęć sprzecznych z obowiązkami wynikającymi z ustawy lub podważających zaufanie do Policji, w szczególności podnoszonymi w odniesieniu do pojęcia „zajęcie zarobkowe”, Biuro Prawne KGP, po konsultacji z Biurem Kadr i Szkolenia, przypomniało jego właściwą interpretację.

W piśmie podpisanym przez dyrektora Biura Kadr insp. Lecha Biernata przypomniano, że termin „zajęcie zarobkowe” nie został przez ustawodawcę zdefiniowany, dlatego powinien być rozumiany zgodnie z powszechnie przyjętym w języku polskim znaczeniem. Zatem w ujęciu słownikowym, w występującym w ustawie o Policji kontekście, zajęcie zarobkowe to czynność, praca przez kogoś wykonywana w celu uzyskania zapłaty lub osiągnięcia zysku z transakcji handlowej. Przepisy ustawy o Policji nie precyzują formy wykonywania zajęcia zarobkowego, których omawiany przepis dotyczy. Zatem by zastosować normę (poza ustaleniem czy nie zachodzi przypadek, że zajęcie byłoby sprzeczne z obowiązkami wynikającymi z ustawy lub podważałoby zaufanie do Policji), należy stwierdzić, czy w istocie mamy do czynienia z zajęciem zarobkowym.

Orzecznictwo sądów administracyjnych wskazuje, iż „zajęcie zarobkowe, to takie zajęcie, za które wg obowiązujących przepisów przysługuje wynagrodzenie. Ponadto konieczność wypłaty wynagrodzenia może też wynikać z zawartej umowy lub ogólnie przyjętych zwyczajów” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 7 maja 2008 r. II SA/Sz 99/08). Sąd w ww. sprawie wyraził zdanie, że „pojęcie zajęcia zarobkowego obejmuje wszelkie formy zatrudnienia połączone z uzyskiwaniem dochodów, czyli działalność gospodarczą, stosunek pracy, stosunek służbowy oraz każdy rodzaj umowy cywilnoprawnej. Nadto należy też uwzględnić członkostwo w organach statutowych jakichkolwiek instytucji, jeżeli jest to połączone z uzyskiwaniem dochodów pieniężnych stałych bądź okresowych. Zajęciem zarobkowym będzie też świadczenie pracy za wynagrodzeniem bez podpisania umowy, która precyzowałaby warunki wykonywanej działalności”.

Podobne stanowisko prezentuje komórka prawna obsługująca Ministra Spraw Wewnętrznych, która na tle rozważań dotyczących pełnienia przez policjantów będących ekspertami kryminalistyki funkcji biegłych sądowych, stwierdza, że „podstawą podjęcia przedmiotowego zajęcia zarobkowego mogą być różne stosunki prawne, zarówno stosunek cywilnoprawny, stosunek pracy, jak i inny stosunek służbowy czy też stosunek prawny wynikający z określonych przepisów, jeżeli tylko wiąże się on z uzyskiwaniem z tego tytułu wynagrodzenia (w dowolnej formie)”. W efekcie komórka ta wyraziła pogląd, że podejmowanie przez policjanta „poza zakresem obowiązków wynikających z pełnienia przez niego służby jakiegokolwiek zajęcia zarobkowego (tj. takiego zajęcia, które wiąże się z uzyskiwaniem wynagrodzenia lub osiąganiem zysku) wymaga pisemnej zgody przełożonego bez względu na to czy zajęcie zarobkowe ma charakter stały”.



W literaturze poświęconej omawianemu zagadnieniu – poza brakiem zasadniczego sporu co do zasadniczych cech i przesłanek analizowanych ograniczeń – podnosi się jednakże również tezy, które wymagają uwagi w przypadku niektórych form pozasłużbowej aktywności funkcjonariuszy wiążących się z przysporzeniem majątkowym, które może mieć cechy zarobku. Zwraca się uwagę, iż nie wchodzi w zakres pojęcia „zajęcie zarobkowe” czynności okazjonalne i jednorazowe, przykładowo wskazując umowy prawa autorskiego związane z publikacją naukową czy wygłoszeniem wykładu. Podobnie traktowane są „jednorazowe czynności związane z prowadzeniem swoich spraw życiowych, jak np. zawarcie umowy najmu własnego lokalu” (B. Cudowski, Dodatkowe wynagrodzenie, Oficyna Wolters Kluwer 2007, cyt. za Lex).

W ocenie Biura Prawnego w praktyce stosowania przez przełożonych policjantów właściwych w sprawach osobowych przepisu art. 62 ust. 1 ustawy o Policji – przy zachowaniu zasady indywidualnej oceny wniosku policjanta zarówno z punktu widzenia zakresu jego obowiązków służbowych, jak i obowiązków, które wynikałyby z konkretnego zajęcia zarobkowego poza służbą – należy zaliczać do zajęć zarobkowych podejmowanie działań w różnorodnych formach a co za tym idzie na różnorodnych podstawach prawnych. Jednocześnie jednak należy mieć na uwadze, iż nie każde działanie policjanta, z którym wiąże się przysporzenie majątkowe, może być traktowane jako zajęcie zarobkowe, w szczególności gdy chodzi o czynności jednorazowe związane z prowadzeniem jego spraw życiowych, w tym polegające na dysponowaniu swoim majątkiem. Podstawę do takiego zróżnicowania można dostrzec w użyciu przez ustawodawcę w art. 62 ust. 1 ustawy o Policji obok terminu „podejmować zajęcie zarobkowe” także terminu „wykonywać czynności lub zajęcia” wskazującym, iż nie zachodzi tożsamość pojęć „zajęcie” oraz „czynność”.

Podsumowując powyższe rozważania Biura Prawne wyraża pogląd, iż w praktyce działania przełożonych w sprawach dotyczących udzielania policjantom zgód na wykonywanie zajęcia zarobkowego poza służbą w typowych sytuacjach za takie zajęcia powinny być uznawane w szczególności: działalność wykonywana w ramach stosunku pracy, umowy zlecenia, umowy o dzieło, a także innych umów cywilnoprawnych mających podobny charakter, działalność gospodarcza, wykonywanie funkcji biegłego sądowego, czy społecznego kuratora sądowego.

Mając na uwadze złożoność poruszanych spraw i szereg wątpliwości, które mogą pojawić się w poszczególnych sytuacjach życiowych, Biuro Prawne KGP za celowe uznaje zwracanie się przez zainteresowanych policjantów, w przypadkach budzących wątpliwości, o wyjaśnienie tych kwestii do właściwych przełożonych.

A[®]

	
	 Ocena: 1.2/5 (7)

Data publikacji : 18.06.2012